

Stichting „Nederland ter Zee”

Voorgeschiedenis

Ongeveer gelijktijdig werden, kort na het uitbreken van den oorlog, te Soerabaja en te Batavia voorlopige comités opgericht met het doel, de Indische burgerij op te wekken meer belangstelling te toonen voor het lot van onze zeevaarders, vooral voor diegenen onder hen, die door dezen oorlog volkomen van hun huiselijke haard zijn afgesneden en ook in de plaatsen, waar zij voet aan wal zetten geen familie- of vriendenkring vinden, waar zij na hun lange reizen enige rust en verpoizing zouden vinden. Ook de ontspanning, waarop de zeeman aan boord van zijn schip onder de omstandigheden, waaronder nu gevaaren wordt, zoo veel recht heeft, kreeg aandacht.

Beide comités, welke van elkander bestaan niet af wisten, wendden zich tot den Commandant Zeemacht, die de vertegenwoordigers der comités met elkander in contact bracht.

Onmiddellijk werd besloten tot volledige samenwerking. Deze werd nog vergemakkelijkt toen achteraf bleek, dat beide comités voortbouwen op een gedachte, welke het eerst is opgekomen bij den heer L. A. van Nifterik te Soerabaja, die zich met zijne echtgenoot bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, doch tenslotte tot de conclusie moest komen, het niet meer alleen af te kunnen: om onze, overal ter wereld varende schepen te kunnen bereiken, was een wereldorganisatie noodig.

De oprichting van een van de twee comités overkoppende organisatie had geen zin, zoo lang nog geen oplossing was gevonden voor het vraagstuk, hoe de actie moest worden gefinancierd.

Toen echter het plan er eenmaal was, werd aanstands groote medewerking onderhouden van de autoriteiten.

In dit verband mogen in het bijzonder worden genoemd de heeren:

Mr. H. J. Spit, vice-president van den Raad van Ned.-Indië, Z. Exc. Dr. H. J. van Mook, directeur van Economische Zaken, Vice-Admiraal C. E. L. Helfrich, Commandant der Zeemacht, en A. F. Vas Dias, wd. president-directeur der K. P. M.

Dank zij de medewerking van deze teeren werd bereikt, dat H. M. de Koningin uit de middelen van het Koninklijk Wilhelminafonds een bedrag van 50.000,— beschikbaar stelde voor de zeevaarders ter koopvaardij, van welk bedrag 25.000,— werd gereserveerd voor de in Nederlandsch-Indië op te richten organisatie. Door H. M. de Koningin werd daarbij het verlangen geuit, dat ook de scheepvaartmaatschappijen, voornamelijk de beoogde doel zouden contribueren, aan welk verzoek de scheepvaartmaatschappijen prompt en op royale wijze voldeden.

En dag na het bekend worden van dit verblijdende bericht werd overgegaan tot de oprichting van de Stichting „Nederland ter Zee”, welke haar werkzaamheden aanvang met een kapitaal van 50.000,—. De Stichting werd op 15 October 1940 opgericht door den heer J. Bosma Sr., gepen. schout-bij-nacht, die zich op verzoek van de beide voorlopige comités met de leiding van de organisatie belaste.

De vorm van een stichting werd gekozen.

- 1e. tenelnde rechtspersoonlijkheid te verkrijgen, hetgeen o.m. gewenscht was in verband met het beheer der geldmiddelen.
- 2e. omdat reeds aanstands werd beoogd een organisatie in het leven te roepen, welke ook na afloop van den oorlog kan blijven voortbestaan.

In den raad van bestuur der stichting hebben thans zitting de heeren:

- J. Bosma Sr., voorzitter;
W. van Enst, secretaris-treasurer;
N. E. van de Stadt, voorzitter van het Werkcomité Batavia;
L. A. van Nifterik, voorzitter van het Werkcomité Soerabaja;
J. Hart, vertegenwoordiger der Stichting, Singapore;
Raden Mas Toemenggoeng Moesono, Regent van Soerabaja, in het bijzonder in verband met het contact met Indonesische zeevaarders;
R. de Grave, vice-voorzitter Werkcomité Makassar;
Ir. J. A. A. Hoefnagels, voorzitter Werkcomité Medan;
Kapt. ter Zee C. H. Brouwer, in de plaats van overste J. J. L. Willinge, die door overplaatsing zijn functie in den raad van bestuur moest neerleggen.

De arbeid.

Het eerste werk van den raad van bestuur was, een organisatie in het leven te roepen in de Vereenigde Staten, waartoe de bemiddeling werd ingeroepen van den heer E. C. Zimmerman, handelscommissaris voor Nederlandsch Indië te New York, die deze zaak met groote voortvarendheid heeft ter hand genomen, zoodat daar reeds op 13 November het Nederlandsche zee-manshuis door onzen gezant in de Vereenigde Staten kon worden geopend geheel bekoetigd uit vrijwillige bijdragen van den Nederlandschen handel. Men herinnert zich, dat H. K. H. Prins Juliana tijdens Haar bezoek aan Amerika ook het zee-manshuis niet vergat.

In de tweede plaats werd onmiddellijk overgegaan tot een organisatie van boekendistributie over de koopvaardij-schepen, waardoor de opvarenden enige ontspanning aan boord zouden kunnen genieten. Deze boekeninzameling werd geconcentreerd te Batavia; de distributie der boeken geschiedde, voor zover de koopvaardijvaart betreft, voornamelijk te Soerabaja. Dit was een zeer omvangrijk werk, dank zij de mate, waarin de boeken werden afgestaan.

Allereerst moest orde worden geschapen in de enorme hoeveelheid beschikbare literatuur. Aanvankelijk leverde dit enige moeilijkheden op, dat ook hier was de ervaring de beste leermeester. Een Europeesche kracht en een groot aantal opassers werden in dienst genomen. Dank zij de medewerking van de commissie voor het Rechtsverkeer in Oorlogstijd werd in Batavia de beschikking gekregen over kantoorlokalen. Vervolgens werden de boeken geordend en beoordeeld door lezers van Middelbare Scholen en andere krachten, die zich hiervoor vrijwillig aan-

belangeloos beschikbaar stelden. Deze boekcommissie, welke arbeid wijf kort geleden nog uitvoerig beschreven staat onder leiding van den heer H. V. Quispel, die ook enige malen door de radio een verzoek richtte tot de burgerij om boeken beschikbaar te stellen.

Deze boekeninzameling, geschiedt niet uitsluitend voor de koopvaardij, doch eveneens voor de Koninklijke Marine en onze strijdkrachten in Engeland, alsmede voor onze overige landgenooten, die tijdelijk in Groot-Brittannië een toevlucht moeten zoeken.

In de derde plaats werd aanstands een aanvang gemaakt met de verstrekking van Kers-kisten aan de koopvaardij-schepen. Hiermede belaste zich het Werkcomité Soerabaja. Een bijzondere moeilijke taak, als men weet, dat het comité niet in alle gevallen precies wist waar de schepen zich bevonden en maar op hoop van zegen naar enkele buitenland-sche havens, waar misschien Nederlandsche schepen zouden kunnen liggen, Kerstkisten zond. Alles bijeen werd het een groot succes, want uit een groot aantal brieven van gezagvoerders en opvarenden blijkt duidelijk hoezeer men deze verrassing op prijs heeft gesteld.

Voor de drie hierboven genoemde doeleinden was uiteraard reeds zeer veel geld nodig. Door giften van verenigingen en particulieren was het werkkapitaal intusschen aangegroeid tot 60.000,—, waarvoor echter tegen het einde van het jaar reeds ongeveer 45.000,— was uitgegeven. In verband hiermede besloot de raad van bestuur met den uitbouw der organisatie te wachten totdat een overzicht zou zijn verkregen omtrent de geldmiddelen, waarvoor in de naaste toekomst zou kunnen worden beschikt. In December werd, voor al dank zij de krachtige medewerking van den heer Spit, vernomen dat H. M. de Koningin andermaal 50.000,— uit het Koninklijk Wilhelminafonds ter beschikking van de stichting stelde. De financiën vormden zoodoende niet langer een beletsel voor een verdere uitbreiding van het werkterrein der stichting.

Voor zover betreft Nederlandsch-Indië heeft de stichting thans werkcomités in de havens Batavia, Soerabaja, Medan, Makassar, Padang en Tjilatjap. Voor zover betreft het buitenland, heeft de stichting, afgezien van de Vereenigde Staten en Canada waar ook tehuizen voor zeelieden ter koopvaardij werden gesticht, „filialen” in Singapore, Bombay en Bangkok. In Australië geschiedt de zorg voor de zeevaarders ter koopvaardij reeds door het „Netherland Relief Fund”. Over de vraag of deze actie alsnog zal worden ondergebracht bij „Nederland ter Zee”, vindt nog overleg plaats met den Consul-Generaal aldaar. In Afrika en verschillende Britsch-Indische havens zullen vermoedelijk reeds plaatselijke afdelingen zijn opgericht. Het is n.l. bekend dat reeds stappen zijn gedaan om tot de oprichting van een werkcomité te komen, doch omtrent de oprichting werd nog geen definitief bericht ontvangen, doordat de communicatie thans meer tijd in beslag neemt dan vroeger. In elk geval blijkt wel, dat de stichting langzamerhand een wereldorganisatie is geworden.

Een zeer belangrijk onderdeel van het werk der stichting is de verzorging van het Koopvaardij-kwartier, ten aanzien waarvan nauw wordt samengewerkt met de Nirom. De aanvankelijke stroom van kritische opmerkingen over dit Koopvaardij-kwartier is thans vrijwel opgedroogd, terwijl daarentegen het aantal uitingen en waardeering voortdurend toeneemt. Het spreekt van zelf dat ook in dit opzicht het eerste begin het moeilijkst was. Het streven is er echter opgericht om het zooveel mogelijk elken zeeman naar den zin te maken, zoodat steeds naar verbetering werd en ook wordt gestreefd. Suggesties zijn dan ook steeds welkom en gegronde critiek kan slechts tot bereiking van het beoogde doel geraken.

De plaatselijke acties van de verschillende werkcomités loopen zeer uiteen. Zij omvatten o.a. bezoeken aan ondernemingen en fabrieken; logeren in de bergen; auto-tochten door de stad; bezoeken aan huis bij zich daartoe beschikbaar stellende families; organiseren van gezellige avonden in zeemannshuizen; bioscoopvoorstellingen; belangs-ellingen toonen voor zich in ziekenhuizen bevindende opvarenden.

Het succes is reeds zeer groot. Niet alleen wat betreft het aantal particulieren dat zich gaarne met den zeeman wil bezig houden — soms overtreft de aanvraag naar hen het aanbod! — maar ook komt dit tot uitlating in de waardeering van den zeeman voor de pogingen om hem zich zoo thuis mogelijk te doen voelen.

Met talrijke organisaties wordt op zeer aangename wijze samengewerkt, bijv. met verschillende afdelingen van de C.O.V.M. met de Stichting „Zeemacht”, met de Ned. Ind. Vereniging Michiel Adraens, de Ruyter, „Onze Hoop” en met „Sterre der Zee”. Ook wordt in verschillende plaatsen steun onderhouden van „Onze Vloot”. En verder dient hier natuurlijk nog melding te worden gemaakt van hetgeen de scheepvaartmaatschappijen zelf reeds voor al haar personeel doen, wat ook ter zeezucht wordt geapprecieerd.

Het werkterrein der stichting wordt voortdurend groter. Het zal stellig nog eenige maanden duren, vóór de organisatie, zoodat de raad van bestuur zich die heeft gedacht, zal zijn voltooid.

Zeer verblijdend is daarom de toenemende belangstelling voor het werk der stichting van de zijde der Indische burgerij, blijkende o.a. uit het binnenkomen van verschillende groote en kleine giften van particulieren, die daarmede blijf wenschen te geven van hun waardeering voor het werk der stichting.

Zeer groot is ook de belangstelling in de planterswereld. Dit is nog dezer dagen gebieken uit het resultaat van een enquête, ingesteld door het Algemeen Landbouwsyndicaat. Talloos zijn de ondernemingen, die zich van ganser harte bereid hebben verklaard zeelieden als gewaardeerde gasten te logeren te hebben.

Wat betreft de samenwerking met de vereenigingen, moge met eers worden genoemd de Vereeniging voor Gezagvoerders en Stuurlieden ter Koopvaardij, welke

voorzitter, de heer C. M. Bakker, reeds verscheidene malen waardevolle adviezen heeft gegeven aan den raad van bestuur.

De heer G. de Raad van de Vereeniging voor Scheepswerktuigkundigen toonde eveneens zijn belangstelling door zich beschikbaar te stellen om op gezette tijden een toespraak te houden tot de zeevaarders door de Nirom-microfoon.

Opgemerkt moge nog worden, dat uitsluitend de stichting niet slechts beoogt zich het lot aan te trekken van den zeeman uit Holland, maar om iederen zeeman, die er nu toe bijdraagt dat Neerlanda vlag zich op alle zeën blijft vertoonen. Ook alle zeelieden der Indische scheepvaartmaatschappijen behoren zonder uitzondering daartoe. In dit beginstadium spreekt het echter van zelf, dat het eerst diegenen aan bod komen, die geheel en al van hun naaste familieverwanten zijn versnoken. Maar het einddoel omvat allen.

Het adres der Stichting is: Molenvliet West 8, Batavia Centrum.

Door de directie der N. V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij werd voor het werk der Stichting beschikbaar gesteld de heer P.G.J. Muller, die tevens optreedt als secretaris van het Werkcomité Batavia der Stichting, en uitstekend werk heeft verricht.

Met deze uiteenzetting hopen wij de belangstelling van de Indische burgerij voor onze zeevarende Nederlanders nog meer te hebben gaande gemaakt. Het werk der stichting en het lot van den zeeman verdienen ons aller aandacht; zich demonstreerend in de beschikbaarstelling van lectuur en of onthaal van den zeeman van hem voor eenigen tijd uit zijn werk te verplaatsen naar een hartelijke en gastvrije omgeving, waar hij zich thuis voelt, en niet als een vreemde bezoeker.

Indië moet „koopvaardij-mind” worden en het is reeds op den goeden weg.

Ontslagen bij de B.P.M.

Het Volksraadslid de heer J. H. Smits zond de volgende schriftelijke vraag in:

Steller zou gaarne de volgende vragen tot de Regeering willen richten:

- a. Is het der Regeering bekend, dat de B. P. M., bij ontslag van personeel, ook na 10 Mei 1940 vasthoudt aan artikel 13 sub 3 harer algemeene bepalingen, waarin is vastgesteld, dat de aanspraak van ontslagen geëmploeyerden op vrijen overtocht naar Europa voor zichzelf en hun gezin alsmede op reisgeld gedurende den overtocht, vervalt in dien daarvan niet binnen zes maanden gebruik wordt gemaakt, terwijl de geldwaarde der passage niet wordt uitgekeerd?
- b. Is de Regeering in staat en bereid de maatschappij tot een andere gedragslijn te brengen?

HAAT EN HUICHELARIJ

Als de vos de passie preekt . . .

Mede naar aanleiding van den brief van het bestuur der C. O. V. betreffende uitingen van gevoelen van haat jegens den vijand, schrijft A. Was in het „Algemeen Katholiek Weekblad voor Nederlandsch-Indië, De Weg”:

Er is onlangs een protest opgegaan tegen sommige al te platte en banale uitingen van haat en wraak-zucht tegen de overweldigers van ons Vaderland. Terecht werden zulke ontboezeningen veroordeeld als gevaarlijke excessen, uitingen van verzuurde en onbeheerschte, waartegen we in deze dagen bijzonder waakzaam dienen te zijn. Ware innerlijke beschaving verloochent zichzelf nooit, zelfs niet in de meest hartstoechtelijke uitingen van de heftigste gevoelens.

Een frappant voorbeeld van deze waarheid vinden we in Churchill. Niemand kan den vijand zoo meedoogenloos fel en striemend afstraffen als hij, en toch blijft hij steeds „every inch a gentleman”, steeds een heer van kruin tot voetzool en dan om juist maken zijn woorden op een onbevooroordeeld mensch veel dieper en blijvend indruk dan het hysterisch gebrul en gevecht uit Berlijn of Rome.

Toch is dit euvel — achterbuurmanieren in de ontboezening van overigens nobele gevoelens — nog niet het meest verontsurpende in deze dagen.

Er zijn menschen, bij wie de geruststellende berichten, die zij uit het vaderland vernemen een heel verkeerde reactie opwekken. „Och”, zegt men, „het schijnt nog al mee te vallen”, en dan is de conclusie, „nu ja het gaat hier, zoodat overal, ook onder de Duitschers zijn goede en slechte elementen het is ten slotte niet eerlijk, alie over één kam te scheren”.

Nu kan het wel waar zijn, dat in vele gevallen zulk een oordeel voortkomt uit een soort anemie, de zucht om nu eens op te vallen en de aandacht te trekken door zich niet aan te sluiten bij de algemeene opvatting. Maar toch is zulk een oordeel — en vooral het uitspreken van zulk een meening in het publiek — uiterst gevaarlijk en noodlottig. Het bereidt den weg naar berusting: „het is zoo erg niet als we verwachtten”, en dan is het maar één stap naar de volledige overgave: „het is wel geen ideale toestand, maar laten we ons in 's hemels-naam maar schikken in het onvermijdelijke”.

We laten de waarde van de berichten uit Holland nog buiten beschouwing. God alleen weet, met welk een angstvallige zorg de uitdrukkingen door de schrijvers gekozen zijn om toch maar zekerheid te hebben, dat zij de censuur zouden passeeren, of ook om ons hier toch maar gerust te stellen over hun lot.

Maar de gevolgtrekking, die wij hier in onze lichtzinnige oppervlakkigheid uit deze berichten trekken: „er zijn ook goede Duitschers in Holland”, is absoluut valsch. Het is wel mogelijk, dat onze landgenooten in het Vaderland meenen wat ze zeggen, dat het optreden der indringers nog al meevalt, maar dit is een bewijs te meer voor de schijnheiligheid en verdorvenheid van het nazi-regime.

Er zijn geen goede, geen welwillende, geen meeleevende Duitschers in Holland.

Ontwikkeling en ontspanning

In een tijd, waarin van het leger belangrijk zwaardere diensten worden gevergd dan in rustiger en vrediger dagen, is het nog meer dan gewoonlijk noodzakelijk den goeden geest in het Leger niet alleen te onderhouden, maar dien zoo mogelijk nog beter te maken.

Dank zij de belangstelling welke de burgerij voor het leger heeft, is er op dit punt reeds verdienstelijk werk tot stand gebracht, doch voornamelijk kwam deze zeer te waardeeren arbeid het Europeesche element in het leger ten goede.

Het is te begrijpen dat de ontwikkeling en ontspanning in het leger hoe welkom het particulier initiatief ten deze ook moge zijn — wil de op dit gebied verrichte arbeid inderdaad alle landaarden in het leger in gelijke mate ten goede komen — niet uitsluitend aan het particuliere inzicht kan worden overgelaten.

In verband hiermede is thans bij het D. V. O. een afzonderlijke organisatie opgezet welke de ontwikkeling en ontspanning der mindere militairen van alle landaarden zal behartigen. Deze organisatie zal worden genoemd „Kantoor O. & O.”.

Het is de bedoeling het daarheen te leiden, dat de soldaat de gelegenheid zal hebben zijn liefhebberijen te blijven uitoefenen, zijn vrije uren nuttig te besteden en hem de kans te geven zichzelf gezonde ontspanning te bezorgen.

In algemeene zin dus belast het kantoor O. & O. zich met het scheppen van de gelegenheid voor den mindere militair, onverschillig van welken landaard hij moge zijn, zijn vrije tijd op voor hem aangename en nuttige wijze te vullen, zijn zedelijke, verstandelijke en lichamelijke ontwikkeling uit te breiden en de geestelijke paraatheid van het leger in het algemeen te verhoogen door het bevorderen van een gezonde en kameraadschappelijke corpegeest.

De centrale organisatie is reeds bezig met de oprichting in de verschillende garnizoenen van plaatselijke werkomités, welke zich onder leiding van den plaatselijk militair commandant met de O. & O. der militairen in den ruimsten zin des woords zullen bezig houden.

Natuurlijk moet op betrekkelijk bescheiden schaal worden begonnen: op het oogenblik echter worden reeds van Bandung uit weekend uitstapjes ondernomen in verschillende richtingen.

Zonder twijfel zal deze organisatie, waar reeds herhaaldelijk overtuigend bleek, acevel belangstelling de burgerij koestert voor de ontspanning der mindere militairen, ook in de toekomst de sympathie hebben der burgerij en zullen velen de gelegenheid om — nu de centrale organisatie in het leven is geroepen — in eigen kring h'reaan mede te werken, met beide handen aan te grijpen.

een enkele uitzondering onder de gewone soldaten, — onschuldige slachtoffers van de tyrannie — daargelaten. Maar niet onder leidinggeveende, niet onder de verantwoordelijke figuren.

Wanneer we dit beweren, laten we ons niet meesleuren door verblinden haat, maar juist ons nuchter verstand, door bittere ondervinding geleerd, waarschuwt ons tegen het dreigend gevaar van verleiding door geheuchelde welwillendheid en vriendelijkheid. Want we moeten er toch allen van overtuigd zijn, de mannen, die nu leiding geven in Holland, zijn uitgelezen partijlieden van de Hitlerbende.

Zij zijn niet alleen met hart en ziel vernoocht aan het regime, zij zijn niet alleen diep doorgedrongen in de theorie en geschoold in de methode, maar hun trouw is jarenlang beproefd in de meest volkomen overgave van hun wil aan die van hun leider. Zij wil, zijn wilkeur in hun hoogste wet altijd en in alles.

Zij zijn veel erger dan karakterloos, zij zijn gewetenloos, bereid tot iedere misdaad tot ieder verraad. Ja zelfs met geraffineerde, zelfdwang hebben zij het hoogste offer gebracht: het pruisisch-brutale machtsvertoon te onderdrukken, om in staat te zijn, wanneer hun Führer dat vraagt, op te treden met gluisperige vriendelijkheid en valsche vertoon van mild begrip.

Vergeten wij het nooit: zij zijn de waar-dige rotgenooten van de vijfde colonne uit de Meidagen: die degelijke koopliid, die gemoeidelijke dikzakken, die gezellige bier-buiken, die vertroetelde vluchtelingen, die onze gastvrijheid misbruikten, om onzen jongens hun kogels in den rug te schieten.

Ja, we doorzien hun zoet gefluit en ge-fleem, hun gedraai om zich aan te passen aan de Hollandse mentaliteit, hun „hu-maan” optreden tegen de onzen in de concentratiekampen. Zij zien nu in: hun lompe vergissing tijdens den inval, door hun strikroofoversmanieren in de jacht op onze Koningin, door hun beestachtigen moord op de duizenden Rotterdammers.

Nu begrijpen zij hun misrekening: zoo kunnen zij de Hollandse trouw niet nuurw slaan. En daarom komen ze nu als de vos, die de passie preekt. Daar komen ze, de kussende Judassen en feemelande Farizeers, de zalvende predikanten van het „positieve christendom”, de meeslepende leeraren van de nieuwe orde, de godslasterende profeten van het nieuwe rijk, sprekend in naam van den vader der leugentaal, in naam van hem, voor wien nooit een belofte heilig was, die ons in de meest ontroerende verzekeringen eens be-zwoer, dat hij onze neutraliteit zou eerbiedigen.

Zullen wij, nuchtere Hollanders, wijf die hier in ons vrije Indië nog vrij kunnen denken en spreken, ons door zulke mannen laten bedreigen, zullen we, na alles wat we hebben ondervonden, ons nogmaals laten verraden?

We hebben niets van de overweldigers te verwachten als onderdrukking en vervolging. Let op het einde: het zal en kan niet zijn een vrij Holland als vriend, bondgenoot en beschermeling van een machtig Duitsch wereldrijk. Maar het einddoel zal en kan niet anders zijn dan: volkomen in-

schakeling van Holland in het nazistysteem, waar geen plaats meer is voor de Holland-sche vrijheid, geen plaats meer voor de christelijke levensopvatting.

We waren steeds zoo trotsch op de uitingen van het machtig katholiek orgaan van ons Vaderland. Maar zullen we dan met berusting toezien, wanneer dat al es met den ondergang bedreigd wordt?

Pantseren wij dan ons hart tegen alle woekhartigheid, tegen alle berusting, tegen alle verslapping van onze strijdvaardigheid, tegen alle instemming met een „chijnbaar” gematigd en bezadigd oordeel over de overweldigers in berichten uit het Vaderland.

Verdraagzaamheid is hier uit den booze, zoolang we in de kerk bidden:

„drijf Satan en de andere booze geesten, die tot verderf der zielen over de wereld rondgaan, door de goddelijke kracht in de hel terug. Amen!”

(Inderdaad. De vijand is en blijft de vijand. Overal en op ieder uur. — Red. Sum. Post).

10 Februari 1837

Het is vandaag (zoo schrijft de „Java-bode” van 10 Februari) precies honderd-cinveer jaar geleden, dat de nog niet eens zeventienjarige, Prins Willem Frederik Hendrik der Nederlanden, een kleinzoon van Koning Willem I, te Batavia voet aan wal zette. En dit feit is daarom zoo belangrijk, omdat hij de enige Oranjetjeit is geweest die een bezoek aan Nederlandsch-Indië heeft gebracht.

Op 9 Februari 1837 arriveerde hij aan boord van het fregatschip Zr. Ms. „Bellona” op de reede van Batavia. Den volgenden morgen ging de jeugdige Prins met kapitein-ter-zee Arriens, die de leiding en verantwoordelijkheid van deze reis droeg, aan wal, om zich naar de stad te begeven. Hij vertoefde er slechts enkele dagen, om daarna een uitgebreide reis over Java en door den Archipel aan te vangen. Tal van ontangsten bij inheemsche vorsten, parades, diners, bals en vuurwerken werden te zijner eere gegeven. Nu en dan leverden die echter wel eens moeilijkheden op, daar men eigenlijk niet ingesteld was op bezoekers van koninklijke bloede.

Op 22 Augustus keerde Prins Hendrik naar Batavia terug. Toen begonnen daar de feestelijkheden. Op 24 Augustus had een groote parade op het Waterloo-plein ter gelegenheid van den verjaardag van den Koning plaats.

Ook legde hij den eersten steen voor den bouw van de Citadel „Prins Frederik”. Later werd de Prins waarschijnlijk door het overladen programma en de vele feestelijkheden ziek en vertrok hij naar Buitenzorg, om daar tot rust te komen. Op 30 September scheepte hij zich weer in aan boord van de „Bellona”, en vertrok naar Nederland — prachtige herinneringen aan en een groote liefde voor het mooie overzeesche deel van het Koninkrijk meene-mende. De belangstelling voor Indië heeft Prins Hendrik zijn geheele leven behouden: door zijn bemoeienissen werd in 1850 begonnen met de tin-exploitatie op Billiton en de oprichting van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland” werd door hem warm aanbevolen. Kort vóór zijn dood, in 1877, legde hij nog groote belangstelling aan den dag voor de plannen voor een haven bij Priok. De verwezenlijking heeft hij echter niet meer gezien beleven.

DE AMBULANCE-AUTO'S VOOR DE STADS- EN LANDWACHTEN

Wij vernemen, dat het Centraal Comité voor de Stads- en Landwachten met voortvarendheid bezig is de reeds door de in-leggers der Postspaarbank voor dat doel beschikbaar gestelde rente over 1940 om te zetten in ambulance-auto's. Met de General Motors werden te dien einde onderhandelingen geopend en een schema is samengesteld voor 6 groote en 5 kleinere wagens, waarvoor het tot nog toe-verzamelde bedrag toereikend zou zijn.

Uiteraard wordt daarna nog de goedkeuring van het Legerbestuur vereischt. Er zijn echter meerdere wagens noodig en die spaarders, die nog geen gelegenheid vonden een machtingformulier, welke op alle postkantoren verkrijgbaar zijn, in te vullen zullen zich ongetwijfeld gedrongen voelen ook hun bijdrage voor dit mooie en nuttige doel te leveren. Zoodat vanzelf spreekt zij de geringste bedragen aan rente welkom!

Zij, die de rente over 1940 reeds in hun boekje hebben laten afschrijven, kunnen volstaan het bedrag der rente bij het postkantoor op te nemen en daarvoor een postwissel te zenden aan den Directeur der Postspaarbank te Batavia (C) onder vermelding op den postwissel van: „Rente 1940 — Weerbaarheid”.

Ook de aandacht van firma's en instellingen, welke een zekerheid bij de Postspaarbank deponeren voor Telegraafcrediet wordt nogmaals op deze actie gevestigd. De hoofkantoren zouden tevens hun agentschappen kunnen machtigen de rente op hun Zekerheidsboekje-Telegraaf beschikbaar te stellen. Verdere over de rente reeds gedisponeerd dan zal een postwissel van harte welkom zijn.

De stand is thans circa f 118.000,—, bijgedragen door ruim 17.000 inleggers der Postspaarbank. De actie wordt voortgezet!

AMERIKAANSCH MARKTEN GESLOTEN

Reuter seint uit New York dat heden, 12 Februari, alle Amerikaansche markten gesloten zijn.

OPBRENGST LANDSMIDDELEN

Batavia, 13 Febr. (Aneta). De opbrengst van de landsmiddelen in December 1940 bedroeg f 52.500.000,— tegen f 57.300.000,— in December 1939.

In het totaal was in 1940 de opbrengst f 612.100.000,— tegen f 536.300.000,— in 1939:

Specificatie:	December 1940	December 1939	Totaal 1940	Totaal 1939
Belastingen:	28.750.000,—	28.800.000,—	360.100.000,—	303.600.000,—
Monopolies:	3.300.000,—	3.380.000,—	38.700.000,—	39.100.000,—
Producten:	7.200.000,—	15.100.000,—	77.800.000,—	63.850.000,—
Bedrijven:	7.680.000,—	7.700.000,—	86.800.000,—	83.000.000,—
Diversen:	6.600.000,—	2.700.000,—	48.700.000,—	46.800.000,—

BOVRIL
GEEFT
KRACHT

Wallstreet.

	10 Feb.	11 Feb.
Clt. Service	43%	4%
Prft. Cities	55 1/2%	53 1/2%
Shell Union	11 1/2%	11 1/2%
Socony Vacuum	8 3/4%	8 3/4%
Standard Oil of New Jersey	34 1/4%	34 1/4%
Tidewater	9 1/2%	9 1/2%
Bethlehem Steel	82 ex	80
Republic Steel	19 3/4%	18 3/4%
U. S. Steel	62 3/4%	60 3/4%
Anacosta	24 1/2%	23 1/2%
Kennecott	37 1/2%	35 1/2%
Intern. Nickel	25 1/2%	24 1/2%
Southern Pacific	9 1/4%	8 3/4%
Union Pacific	79 1/2%	79
Chrysler Corp.	65 1/2%	65 1/2%
General Motors	44 1/2%	43 1/2%
Hudson Motors	4	4
Curtiss-Wright	8 1/2%	8 1/2%
Douglas Aircraft	69	68 1/4%
United Aircraft	37 3/4%	37 1/4%
Du Pont de Nemours	148 1/2%	146
General Electric	37 1/2%	36 1/2%
Standard Brands	6 1/4%	6 1/4%
Corporative Trust	2 3/8	2 3/8
Stotemming	290.000	
Omzet	onregelmatig	

10 Febr.: opening vast.
11 Febr.: opening flau